

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Mgr. Katarína Pappová

Slovné druhy

2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Katarína Pappová

Kontakt na autora UZ: ZŠ, Kúpeľná 2, 080 01 Prešov
pappova.katarina@gmail.com

Názov: **Slovné druhy**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** PaedDr. Eva Bilišňanská

ISBN 978-80-565-0935-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Slovné druhy

Pracovné listy

1. práca s textom (podstatné mená a prídavné mená)
2. pomnožné podstatné mená
3. podstatné mená
4. práca s textom (prídavné mená)
5. zámená
6. číslovky
7. slovesá
8. spojky
9. práca s textom (slovné druhy)

Text č.1

Slon ázijský má menšie uši než africké druhy slonov a iba jeden výbežok na konci chobota. Kly sú malé a oproti slonom africkým ich niektoré samice nemajú. Slonie stoličky veľmi pripomínajú stoličky mamuta, čo naznačuje ich blízky **príbuzenský** vzťah. Slon ázijský oddávna slúži človeku; všetky jeho štyri rasy sa krotia a používajú v službách človeka.

Vypíš z textu vzťahové prídavné mená odvodené od vlastných podstatných mien.

.....

Vypíš z textu akostné prídavné meno, ktoré je len v základom tvare a vystupňuj ho.

I. stupeň

II. stupeň

III. stupeň

.....

Vyhľadaj v texte akostné prídavné meno, ktoré sa v texte nachádza v prvom aj v druhom stupni a označ v ňom slovtvorný základ a slovtvornú príponu.

.....

Zvýraznené prídavné meno odpíš a určí jeho gramatické kategórie a vzor.

.....

Vyhľadaj v texte privlastňovacie prídavné meno a určí jeho vzor.

.....

Z poslednej vety vypíš abstraktné podstatné meno a určí jeho gramatické kategórie a vzor.

Rod

číslo

pád

vzor

.....

Text č.2

V lete sme navštívili Bojnice, aj keď to z Košíc máme dosť ďaleko. Minulého roku sme dopĺňali energiu v Piešťanoch, ktoré sú známe ako kúpeľné mesto. Rozmýšľali sme už aj nad tohtoročnou lyžovačkou počas Vianoc v Alpách, pretože inak každoročne navštevujeme Tatry. Pri balení nesmieme zabudnúť na lyžiarske rukavice a okuliare, ale ani na sviatočné šaty, ktoré budú potrebné pri slávnostnej vianočnej večeri. Samozrejme, nesmú chýbať ani rifle, ktoré sa počas vianočných prázdnin určite zídu.

Vypíš z textu pomnožné podstatné mená ženského rodu.

Vypíš z textu pomnožné podstatné mená mužského rodu a určí ich vzor.

Napíš tri abstraktné pomnožné podstatné mená a tri vlastné pomnožné podstatné mená, ktoré neboli spomínané v predchádzajúcom texte.

abstraktné

vlastné

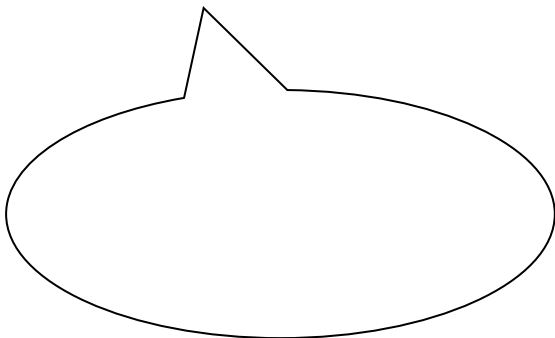
Napíš tri abstraktné podstatné mená skloňujúce sa podľa vzoru kost'.

.....
.....
.....

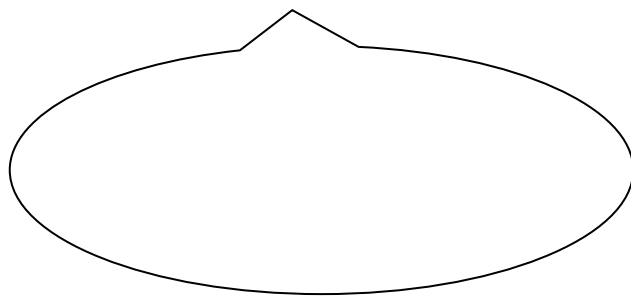
Roztried' podstatné mená podľa vzorov.

(huslisti, pedagógovia, rybári, učítelia, strojár, psychológovia, predseda, dedovia, Jožko, majster, basketbalisti, futbalisti)

chlap

hrdina

Zo slov v zátvorke prídavné mená:

(využi tieto prípony: -in, -ina, -ino, -ov,-ova,-ovo, -i) **Pozor, správne ohýbaj prídavné mená.**

(sestra) vysvedčenie o (včela) mede.....
(dedo) auto o (orol) zraku.....
(Katka) rada..... o (páv) chvoste.....
(Róbert) správanie (obchodník) pravda.....
(majiteľ) zamestnancina (blcha) trhu.....
(jeleň) parohy (striga) dni.....

DOPLŇ:

Okrem zemegule existuje ešte jedna zauj _ mavá guľa. Je to hracia guľa, futbalová lopta. Všetci športov _ fanúšikovia ju m _ lujú, no ovládajú ju len tí najšikovnejš _ . Kvalitná lopta je iba kožená, ale deťom pre radosť stačí aj gumená. Lopta pre majstrov však nemôže b _ ť rôzne veľká, a musí spĺňať náročné kritériá. Leniv _ človek jej však nikdy nepríde na chuť. Každý, kto ju chce v _ borne ovládať, musí b _ ť vytrval a cieľavedom _ .

Zopakuj si a určuj vzor pomnožných prídavných mien.

Pomnožné podstatné mená

- majú iba tvar plurálu, ale pomenúvajú jednu vec
- môžu byť abstraktné alebo konkrétne, vlastné i všeobecné

AKO URČÍME ROD A VZOR?

	1. podľa zakončenia Npl.	2. podľa L pl. (D pl.)	
žena	-y	-ách	Tatry
dub	-y	-och	preteky
ulica	-e	-iach	nohavice
stroj	-e	-och	okuliare
srdce	-ia	-iach	prsia
mesto	-á	-ách	vráta

Určuj vzor vlastných pomnožných podstatných mien

Lemešany	
Ličartovce	
Nemešany	
Margecany	
Tatry	
Alpy	
Košice	
Sedlice	
Orkucany	

Radatice	
Topoľčany	
Vianoce	
Piešťany	
Košariská	
Mlynárovce	
Mlyňany	

Určuj vzor všeobecných pomnožných podstatných mien

pľúca	
prsia	
okuliare	
nohavice	
nožnice	
rifle	
prázdniny	
dostihy	
kachle	
bradlá	
šaty	
noviny	
husle	

narodeniny	
meniny	
hodinky	
fašiangy	
sane	
pytačky	
hrable	
vráta	
preteky	
vidly	
kliešte	
ústa	
plavky	

Zopakujme si:

Podľa vzoru **CHLAP** skloňujeme pod. m. životné zakončené na spoluhlásku alebo na samohlásku -o. **HRDINA** - pod. mená životné zakončené na samohlásku -a (slová cudzieho pôvodu s príponou -ista, -ita), **DUB** - pod. m. neživotné zakončené na tvrdú alebo obojakú spoluhlásku, **STROJ** - pod. m. neživotné zakončené na mäkkú spoluhlásku.

Prirad' k slovám správny vzor.

- strýko
- poradca.....
- kvet
- čaj
- festival
- med

CHLAP

HRDINA

DUB

STROJ

televízor
 pedagógovia
 topoľ
 murár
 učítelia
 výskum
 oheň
 huslista
 majitelia
 dátum
 meč
 traktorista
 salaš
 športovci

CHLAP
HRDINA
DUB
STROJ

Over si svoje vedomosti o podstatných menách a vzoroch v ženskom rode!

Bystrica
 večera
 päšť
 vrana
 pec
 (PC) pamäť.....
 hrádza
 ťavách
 Nataša
 Mária
 Táňa
 os
 Zoja
 krv
 pamäť (ľudská).....
 step
 Zuzka
 zem

ŽENA
ULICA
DLAŇ
KOŠŤ

hus

osa

obuv

Over si svoje vedomosti o podstatných menách a vzoroch v strednom rode!

Slovensko

v jazerách.....

vajce

žriebä

z vriec

mačence

more

četovanie

v bezvetrí

prútie

euro

vnúčatá

oká

plece

kuriatko

okná

poschodie

zo zrn

mača

lístie

medvied'a

MESTO

SRDCE

VYSVEDČENIE

DIEVČA

Text

Pohyb je pre deti najlepšou doplnkovou výživou

Odborníci sa zhodujú v tom, že pohyb je pre deti najlepšou doplnkovou výživou.

Každé dieťa by malo mať denne minimálne 40 minút pohybu alebo každý druhý deň aspoň hodinu až hodinu a pol.

Ideálnym časom pre pohybové aktivity detí sú víkendové dni, podľa odborníka by počas týchto dvoch dní mali aktívnemu pohybu venovať minimálne 5 až 6 hodín. Za

najvhodnejšie športy považuje kolektívne hry, ako sú volejbal, futbal, hokej a cyklistika, či vytrvalostné cvičenia ako plávanie, cyklistika a orientačný beh. (www. pravda.sk)

Pozorne si prečítaj text, všímaj si prídavné mená a ich tvary. Zopakuj si vzory akostných a vzťahových prídavných mien: pekný, cudzí.

najlepšou
doplňkovou
ideálnym
pohybové
víkendové
aktívnemu
najvhodnejšie
kolektívne
vytrvalostné
orientačný

PEKNÝ

CUDZÍ

ZÁMENÁ

Zapamätaj si!

osobné zámená:

1. základné: ja, ty on, ona, ono, my, vy, oni, ony

2. privlastňovacie: môj, tvoj, jeho, jej, náš, váš, ich

- ak sú zámená jeho, jej, ich privlastňovacie, tak sú neohybné

ale pozor!!!

v spojeniach povedali jej D (ona)

ukázali ich A (oni)

videli jeho A (on).... sú osobnými základnými zámenami, vieme pri

nich určiť pád, môžeme ich dať aj do základného tvaru

Určuj druh zámena:

povedali jej

pozrieme sa na ňu

ukážem ti.....

oznámili im

spoznali jeho rodinu

pozvali vašich k našim

jej izba

išli po neho/ poňho

prerobili ich návrhy

jeho nechceme

moja taška

postav sa zaň (za strom)

tebe nehovorím
nevykajte mu

jeho nápady
ich neberieme

ČÍSLOVKY

Zakrúžkuj správnu odpoveď.

1 245 Ako by si napísal túto zloženú číslovku slovom v základnom tvare?

- A tisícdvestoštyridsať päť
- B tisícdvestoštyridsať päť

1 245 Ako môžeme ešte zapísať túto číslovku, ak je v základnom tvare?

- A tisíc dvesto štyridsať päť
- B tisíc dve sto štyridsať päť

s 24 žiakmi Ako zapíšeš túto číslovku, ak sa ohýba?

- A s dvadsiatimi štyroma žiakmi
- B s dvadsiatimištyroma žiakmi

Kto druhému jamu kope, sám do nej spadne.

Dvakrát meraj, raz strihaj!

Viac rúk, viac spraví.

Čím viac peňazí , tým viac starostí.

Jedni slúžia sláve, druhí peniazom. / rímske príslovie /

Za málo peňazí málo muziky.

Ten , kto sa pýta , vyzerá hlúpy na päť minút , kto sa nepýta zostane ním navždy. /

čínske príslovie /

Dve lásky sa do jedného srdca nepomestia. / ruské príslovie /

Tisíc priateľov ešte málo – jeden nepriateľ už mnoho. / ruské príslovie /

Vyhľadaj z prísloví číslovky a zapíš ich, ak sa opakujú, napíš ich raz! Vypisuj číslovky v takom tvare, ako ich vidíš v prísloviach!

1.Rozprával málo, ale múdro. 2.Trocha cukru neuškodí. 3.Veľa rozprávať, neznamená múdro hovoriť. 4. Mat' veľa priateľ'ov je dobrá vec.

V ktorých vetách sú použité neurčité číslovky?

A v 1 a 4

B v 2 a 4

C v 2 a 3

Označ správnu odpoveď! Ako by mali byť správne pravopisne dopísané vety?

Uvažuj, či ide o základnú alebo radovú číslovku!

V triede ostali posledn_ žiaci. Prv_ odišli chlapci. Môj spolužiak bol siedm_ v olympiáde. Siedm_ žiaci ôsm_ch tried (ôsmaci) pôjdu s nami. Nikto netušil,že sa tam dvadsiat_ dostanú. Škoda,že som bol dvadsiat_, teda posledn_,ale mám aspoň skúsenosť.

A í, y, y, i, i, i, y, í

B í, í, y, y, i, i, y, i

C í, í, y, i, y, i, y, ý

Podčiarkni správny výraz.

- jeden lomeno / lomene osem
- nula celá / celých sedem desatín
- jedna / jeden
- číslo delím stoma / stomi / stom
- nevyžijem z tisíc / tisícky / z tisíca

Čo je správne?

- A trikrát, mnoho násobný, štyrirazy
- B viackrát, 3-krát, mnohonásobne
- C päťkrát, viacnásobný, jeden raz

Text

Španielom stačilo osem gólov. A Slovákom jedna veľká výhra.

Bol to šampionát veľkých premiér. Futbalový svet sa prvý raz nast'ahoval na africký kontinent. Španieli dobyli prvý raz futbalový trón. A na svetovej scéne si zahrali prvý raz slovenskí futbalisti.

Už v skupine vypoklonkovali z turnaja obhajcov titulu Talianov slovenskí nováčikovia. Francúzi, pred štyrmi rokmi druhí finalisti, sa rozložili sami zvnútra a tiež potupne stroskotali hneď po súbojoch v prvej časti turnaja. A najväčších favoritov Argentínčanov knokautovali neuveriteľným spôsobom Nemci vo štvrt'finále.

Vyhľadaj určité radovú číslovku v pl. !

.....

Koľko času tráviš za počítačom, ako dlho sa dívaš na TV, koľko času dokážeš stráviť s knihou, koľko času venuješ svojim kamarátom. Použi neurčité číslovky! Ktorá odpoveď je podľa teba v súlade so zdravým životným štýlom?

A málo, málo, dost', veľa

B veľa, veľa, málo, málo

SLOVESÁ

Všímaj si slovesá vo vetách a určuj ich slovesný vid. Ako pomôcku využi zložený slovesný tvar budúceho času, teda so slovíčkom BUDEM. Ak môžeš sloveso dať do budúceho času a nezmeníš jeho tvar (použi jeho neurčitok), je to nedokonavý vid. Sloveso vo vete podčiarkni, potom ho správne zarad' k slovesnému vidu.

	dokonavý vid	nedokonavý vid
Mlčať je zlato.		
Zbieral staré pohľadnice a mince.		
Prišiel si načas?		
Nikdy nezabudnem na zážitky zo školského výletu.		
No nakoniec sa predsa len prebral.		
Včera sme počítali s tebou!		
Denisa smútila za svojím psíkom.		
Jurko a Ondrej stále len vymýšľajú!		
Zo strechy padal sneh.		

Zakričal na vedúceho.
Kadiaľ sa ide na hrad?
Preberal sa pomaly ako medveď zo zimného spánku.....
V každej chvíli reaguje neprimerane.
Najradšej sedávam v lietadle pri okne.....
Minule spadol zo strechy sneh na okoloidúceho človeka.

SPOJKY

Zopakuj si, čo si sa naučil o spojkách a o písaní čiarky v jednoduchej vete a v súvetí.

V ktorej vete je chyba v interpunkcii?

- A Povedal, že nás počká pred obchodom.
- B Mali ste ho počkať, no vy ste odišli.
- C Prišiel, a pozdravil sa.
- D Keď nevieš, tak povedz!

Vyhľadaj vety, v ktorých sa nachádza vzťahné zámeno v úlohe spájacieho výrazu.

- A Ktorý človek nevie klamať?
- B Nevie, ktorý v poradí dobehol do cieľa.
- C Nevie, kto sa o to zaujímal.
- D Kto mi pomôže?

Vyhľadaj jednoduché vety so spojkou.

- A Môžeš si zobrať aj loptu, aj bicykel.
- B Nevedeli sme, či prídete k nám.
- C Voláš sa Peter či Michal?
- D Ani som nevidela, ani som nepočula.

Označ nepravdivé tvrdenie.

- A Pred spojkami že, keď, lebo, aby vždy píšeme čiarku.
- B Pred spojkami že, keď, lebo, aby nepíšeme čiarku.

Označ správnu výpoveď.

- A pred spojkou a nikdy nepíšeme čiarku
- B pred spojkou a vždy píšeme čiarku
- C pred spojkou a píšeme čiarku vtedy, ak je súčasťou spájacích výrazov (a tak, a teda, a potom, a predsa, a jednako)

Nájdí vetu s chybou.

- A Nevedela nájsť správny smer, a preto hľadala pomoc.
- B Zober si so sebou svoje veci, a to: pas, batožinu, potraviny.
- C Bola zamyslená a preto nepočula telefón.
- D Málo cvičil, a tak nevyhral.

Vyhľadaj pravdivé tvrdenia.

- A Slová ktorý a kto môžu byť vo vete iba opytovacím zámenom. Stoja len na začiatku opytovacích viet.
- B Slová ktorý, kto, čo, kde, aký môžu vo vete byť nielen opytovacím zámenom, ale aj vzťahným zámenom v úlohe spájacích výrazov. Spájajú jednoduché vety do súvetí.
- C Iba slovo ktorý môže byť vzťahným zámenom
- D ktorý a aký sa skloňujú podľa vzoru pekný, teda v pluráli píšeme jotu, napríklad: Ľudia, ktorí prišli do múzea, sa zaujímajú o históriu.

Vyhľadajte vety so spojkou, ktorá spája vety do súvetí.

- A Prišli, pozdravili sa a začali sa zabávať.
- B Priniesli množstvo darčiekov a všelijaké drobnosti.
- C Keď prišli, nezabudli na úsmev!
- D Robili sa fotografie, pekné zábery, záznamy i nahrávky.

V ktorej vete nie je chyba?

- A Alebo ostaneš doma alebo ideš s nami.
- B Vieš alebo nevieš?
- C Vedel si že je tu nový obchod?
- D Povedala nám aby sme prišli

V ktorej vete je jedna veta dôsledkom druhej vety?

- A Nevedeli sa rozhodnúť, a tak prišli o všetko.
- B Utekajte, lebo zmeškáte vlak.

C Príd'te, pretože oľutujete!

Ktoré tvrdenie je správne?

A Pred spojkami a, i, aj, ani, alebo, či nikdy nepíšeme čiarku, ale napíšeme ju vtedy, ak je iba jedna.

B Pred spojkami a, i, aj, ani, alebo, či vždy píšeme čiarku.

C Pred spojkami a, i, aj, ani, alebo či píšeme čiarku len vtedy, ak sa vo vete nachádzajú viac ako jeden raz, teda za druhou a každou nasledujúcou dáme čiarku.

Zakrúžkuj vo vetách spojky:

Obdaril ju kvetmi, ba i dokonalým darom.

Buď si to zapamätáme, alebo to nebudeme vedieť.

Priateľstvo vždy prospieva, láska niekedy aj škodí.

Ani riad neumyl, ani prach nepoutieral.

Najprv príde domov, potom sa k tomu vráti.

Počúval nahlas hudbu, a preto nepočul zvonit' mobil.

Niekedy musí človek prísť o to najcennejšie, aby dostal ROZUM!

Kde je láska, tam je radosť.

Vrátili sa domov, avšak kľúče zabudli u lekára.

Keď sa snažím byť stručný, tak kecám.

Neviem, čo sa stalo.

Nedoliečil sa, a tak skončil v nemocnici.

Na všetko jestvuje spôsob, ale všetko má svoje hranice.

Šťastný je život, ktorý je v súlade s vlastnou prirodzenosťou.

Láska je ako tieň.

Ľudí posudzujeme podľa toho, akých majú priateľov.

Text

Návšteva kozmetiky

Odstraňovanie komedónov (uhrov) znamená odstránenie nahromadených nečistôt z vonkajšieho prostredia a nánosu mazu, potu a odumretých buniek z pokožky. Prv, než sa začnú vytláčať, pleť musí byť dôkladne čistá. "Často sa stretávam so zákazníkmi, ktoré vravia, že si uhry vytláčajú pravidelne doma a ich pleť sa napriek tomu vôbec nezlepšuje.

Prečo? Lebo ošetrovanie pleti nie je profesionálne", vysvetlila kozmetička a dodala, že v kozmetických salónoch sa používajú špeciálne prípravky, ktoré majú inú intenzitu účinku ako prípravky určené na bežnú domácu starostlivosť. (www.pravda.sk)

Vyhľadaj v texte spojky, ak sa opakujú, napíš ich iba raz.

.....

V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie a vzor podstatného mena nečistôt z 1. vety?

- A ženský rod, sg., A, žena
- B ženský rod, pl., G, žena
- C stredný rod, pl., G, mesto

Vyhľadaj podstatné meno ženského rodu skloňujúce sa podľa vzoru kost', ktoré je v A sg.

Z druhej vety vypíš príslovku spôsobu.

v kozmetických salónoch

V tomto spojení urči druh prídavného mena.

Vyhľadaj a vypíš spojenia predložiek s podstatným menom, v ktorých sa spodobujú predložky.

V poslednej vete sú slovesá, ktorých vid je v takomto poradí. Označ správnu odpoveď.

- A dokonavý, nedokonavý, nedokonavý, dokonavý
- B nedokonavý, dokonavý, nedokonavý, nedokonavý
- C dokonavý, dokonavý, nedokonavý, nedokonavý

Vyhľadaj v druhej vete pomocné slovesá, teda neplnovýznamové.

.....

V druhej vete je sloveso byť:

- A plnovýznamové
- B neplnovýznamové, pomocné

V poslednej vete textu je slovo byť:

- A plnovýznamové
- B neplnovýznamové, pomocné, sponové

V poslednej vete je sloveso majú:

- A plnovýznamové
- B neplnovýznamové

Slovo pleť sa skloňuje podľa vzoru

- A dlaň
- B kosť

V spojení ich pleť je slovo „ich“:

- A osobné základné zámeno
- B osobné privlastňovacie zámeno

bežná starostlivosť - prídavné meno v tomto spojení je:

- A privlastňovacie
- B akostné
- C vzťahové

Často sa stretávam so zákazníkmi...

Označ odpoveď, v ktorej sú správne napísané gramatické kategórie slovesa.

- A 1. osoba, sg, prítomný čas, oznamovací spôsob, jednoduchý slovesný tvar, dokonavý vid
- B 1. osoba, pl., prítomný čas, oznamovací spôsob, zložený slovesný tvar, nedokonavý vid
- C 1. osoba, sg, prítomný čas, oznamovací spôsob, jednoduchý slovesný tvar, nedokonavý vid

Zdroje:

www.pravda.sk

<https://encrypted->

[tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTeN79jqrgME8otnSauDMoGIG0e5s3bgEEjC70pgw](https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTeN79jqrgME8otnSauDMoGIG0e5s3bgEEjC70pgw)

[hSQsRSgetG](#)

data:image/jpeg;base64,/9j/4AAQSkZJRgABAQAAQABAAD/2wCE